

Grzegorza Wielkiego; ks. prof. dr hab. S. Longosz (KUL) – *Godność i symbolika ołtarza chrześcijańskiego w wypowiedziach OO. Kościoła*; mgr G. Łaczek (UJ) – *Sceny ofiary na dyptykach konsularnych*; dr M. Martens-Czarnecka (ZAŚ PAN) – *Ołtarze i kaptani w Nubii*; prof. dr hab. J. Młynarczyk (UW) – *Ołtarze w budowlach kościelnych Palestyny (V-VIII wieku)*; dr R. Pankiewicz – *Od wczesnorzymskiego templum do późnochrześcijańskiego liber vitae. Z problematyki symboliki księgi w świecie starożytnym*; ks. prof. dr H. Pietras (PAT, Kraków) – *Klerykalizacja kapłaństwa w Kościele starożytnym*; dr D. Próchniak (KUL) – *O kapłanach i ołtarzach w późnoantycznej Armenii*; mgr B. Rostkowska (ZAŚ PAN) – *Kaptani w Dolnej Nubii, IV-VI wiek*; dr I. Ryl-Prejbisz (ZAŚ PAN) – *Przegrody ołtarzowe w Nubii*; dr S. Skrzyniarz (UJ) – *Ofiara Polykseny w literaturze i sztuce późnego antyku*; prof. dr hab. I. Skupińska-Løvset (UŁ) – *Ołtarze, kapłani i składanie ofiar według Lukiana z Samosaty. Versus danych archeologicznych z Baalbeku i Betsaidy*; dr M. Stachura (UJ) – *Kapłan – ofiara – ołtarz. Aspekt prawny*; ks. prof. dr hab. M. Starowieyski (UW) – *Narodziny celibatu w kapłaństwie chrześcijańskim*; dr J. Szczesna (KUL) – *Motywy „Mszy Świętego Grzegorza” w średniowiecznej sztuce polskiej*; ks. prof. dr hab. M. Szram (KUL) – *Duchowa semantyka terminu „ołtarz” w teologii Orygenesza*; dr L. Trzcionkowski (KUL) – *Późnoantyczne dyskusje o znaczeniu ofiary*; ks. prof. dr N. Widok (UO) – *Ołtarz w eklezjologii Ignacego Antiocheńskiego*; dr A. Zmorzanka (KUL) – *Pojęcie ofiary w tekstach gnostyckich II wieku*; ks. dr J.W. Żelazny (PAT, Kraków) – *Wdowy i sieroty jako chrześcijańska ofiara*; ks. prof. dr A. Żurek (Tarnów) – *Misterium fidei – misterium tremendum. Transcendentny wymiar ofiary eucharystycznej*.

9. PIERWSZA POLSKA KONFERENCJA SYRIOLOGICZNA

W dniach 9-10 czerwca 2005 r. odbędzie się w Bystawku k. Tucholi **I Konferencja Syriologiczna**. Wydarzenie to zbiegające się z jubileuszem 30-lecia pracy naukowej ks. dra Jerzego Woźniaka CM jest zorganizowane we współpracy z Pracownią Badań nad Chrześcijanami Orientu, jednostki powstałej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Instytucie Orientalistycznym. Konferencja ma na celu zintegrowanie środowiska polskich syriologów i zachęcenia ich do rozwijania tej ciągle jeszcze w Polsce młodej dziedziny studiów orientalistycznych. Podczas spotkania przewidziano wygłoszenie następujących prelekcji: ks. dr J. Woźniak (UAM) – *Perspektywa studiów syriologicznych w świecie*; tenże – *Polskie badania syriologiczne i kierunki dalszego rozwoju*; dr hab. M. Abdalla (UAM) – *Chrześcijanie w Iraku*; dr hab. S. Cinal (Akademia Świętokrzyska) – *Maronici w Libanie*. Konferencji obradującej w liturgicznym dniu wspomnienia św. Efrema, diakona i doktora Kościoła, towarzyszy wystawa książek i publikacji syriologicznych.

10. COLLOQUIUM ORIGENIANUM DECIMUM W POLSCE 2009

W ostatnim dniu obrad Colloquium Origenianum Nonum w Pecs, w którym tym razem wzięto udział kilku Polaków (ks. prof. dr hab. H. Pietras, ks. dr hab. M. Szram, ks. dr P. Szczur, s. dr M. Ziolkowska) zdecydowano, że jubileuszowe **Colloquium Origenianum Decimum** odbędzie się w dniach **31 VIII – 4 IX 2009 w Krakowie na temat: „Orygenes jako pisarz”**. Organizatorem zaś tego międzynarodowego spotkania będzie Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy i Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”. Organizatorzy konferencji proponują rozpracować postawiony temat w ośmiu sekcjach: I. *Lite-*

rackie środowisko Aleksandrii i Cezarei Palestyńskiej w czasach Orygenesusa (pisarze tego okresu, filozoficzne szkoły i literatura, znaczenie tradycji Filona, Pantena i Klemensa, kontakty z intelektualnym środowiskiem żydowskim Aleksandrii i Palestyny, gnostyckie wpływy w Aleksandrii); II. *Wychowanie Orygenesusa* (nauczyciele, jego lektury, szkolni koledzy); III. *Dzieło Orygenesusa* (złożoność i cel dzieła Orygenesusa, jego polemiczne aspekty, hermeneutyka biblijna, rodzaje literackie: listy, ekshortacje, traktaty, apologie, komentarze, homilie, scholia, dialogi; język Orygenesusa: wpływ Septuaginty, „*veritas hebraica*”, faworyzowane formy semantyczne, słownictwo, znajomość języków oraz retoryka: *figurae sententiae*, *compositio*, *elocutionis genera*, *narratio*; organizacja pracy: *scriptorium* i przejście od dyktowania do zapisu tekstu, znaczenie patronatu Ambrożego, naukowe podróże, publikacja tekstu, biblioteka Orygenesusa, Hexapla); III. *Wykorzystanie źródeł* (źródła literackie, źródła filozoficzne, Biblia jako dzieło literackie, apokryfy); V. *Czytelnicy i uczniowie Orygenesusa*; VI. *Tłumacze Orygenesusa*; VII. *Zwolennicy i naśladowcy Orygenesusa*; VIII. *Krytycy Orygenesusa*. Organizatorzy, których reprezentantem jest ks. prof. dr hab. H. Pietras, proszą o zgłaszanie sugestii i poprawek na temat przedstawionego wyżej programu spotkania oraz ewentualnych już tytułów referatów i komunikatów w językach kongresowych na adres: ul. Kopernika 26, 31-501 Kraków, lub e-mail: hpietras@jezuici.pl.

11. KSIĘGA PAMIĄTKOWA DLA KSIĘDZA PROFESORA MARKA STAROWIEYSKIEGO

Sekcja Patrystyczna na swoim dorocznym spotkaniu obradującym 20-21 września 2005 r. w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu **przyznała ks. Profesorowi dr hab. Markowi Starowieyskiemu Księgę Pamiątkową** w dowód uznania dla jego zasług w dziedzinie odkrywania i propagowania myśli Ojców Kościoła; Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL zaproponował, by był nią 49 tom „*Vox Patrum*”. Ks. Prof. Marek Starowieyski, kapłan archidiecezji warszawskiej urodził się 25 I 1937 r. w rodzinie ziemiańskiej w Krakowie, seminarium duchowne ukończył w Warszawie, gdzie w 1960 r. przyjął święcenia kapłańskie; po krótkiej pracy w duszpasterstwie (1960-1963) w 1966 r. ukończył filologię klasyczną na Uniwersytecie Warszawskim, a w 1968 r. licencjat z teologii w Akademickim Studium Teologii Katolickiej w Warszawie; w latach 1968-1971 studiował na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, gdzie zdobył doktorat z teologii, po czym przez kilka lat (1974-1978) pracował w Kongregacji d/s Wychowania Katolickiego; po powrocie do Polski rozwinął szeroką działalność naukowo-dydaktyczną w dziedzinie patrologii; w 1985 r. zrobił habilitację z patrologii i literatury wczesnochrześcijańskiej na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie, a w 1990 r. uzyskał stopień profesora nadzwyczajnego. Aktualnie, oprócz uczenia patrologii w paru seminariach duchownych, wykłada literaturę wczesnochrześcijańską w Instytucie Filologii Klasycznej Uniwersytetu Warszawskiego i od kilku lat w Instytucie Patrystycznym „Augustinianum” w Rzymie. Jest członkiem kilku międzynarodowych towarzystw naukowych, jak: *Société Internationale d'Études Patristiques* (gdzie jest delegatem Polski), *Association pour l'Étude de la Littérature Apocryphe Chrétienne*, Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN, Komisji Bizantynologicznej PAN, Sekcji Patrystycznej (był jej współzałożycielem i wiceprezesem) i Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL. Jest obecnie bez wątpienia najwybitniejszym polskim patrologiem znanym w kraju i za granicą, autorem kilkuset publikacji patrystycznych (m.in. *Słownika wczesnochrześcijańskiego piśmiennic-*